

Принципово важливо сформувати концепцію багатфакторного управління людським капіталом — системи теоретико-методологічних положень, які розкривають роль людських ресурсів не тільки як економічного ресурсу, який приносить прибуток, але як і соціальної цінності суспільства в цілому.

Список літератури

1. Новий курс: реформи в Україні. 2010-2015. Національна доповідь / за ред. В. М. Гейця, А. І. Даниленка, М. Г. Жулинського, Ю. А. Левенця, Е. М. Лібанової, О. С. Онищенко. — К. : НВЦ НБУВ, 2010. — 232 с.
2. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України, молоді та спорту [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://mon.gov.ua>.
3. *Антонюк В. П.* Оцінка та забезпечення розвитку людського капіталу України: автореф. дис.. на здобуття наук. ступеня доктора екон. наук за спец. 08.00.07. / В. П. Антонюк; Донецький національний університет. — Донецьк, 2008. — 30 с.

УДК 338.4:631.7

О. В. Бокій,
науковий співробітник,
Інститут продовольчих ресурсів НААН

ФІНАНСОВО-КРЕДИТНІ ВАЖЕЛІ СТИМУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ХЛІБОПЕКАРСЬКОЇ ГАЛУЗІ

Особливостями ринку хліба в Україні є його висока соціальна значимість, стримування цін на основні види продукції шляхом регулювання рівня рентабельності і постачальницько-збутової надбавки, а також шляхом підписання меморандумів з місцевими органами виконавчої влади про непідвищення цін. Необхідно враховувати, що ціни на хліб, який є одним із основних продуктів споживчого кошику, впливають на індекс споживчих цін і, відповідно, на індекс інфляції в Україні [1]. Потужності хлібопекарських виробництв розташовано в усіх регіонах України і в перева-

жній більшості мають низький рівень технічної і технологічної оснащеності. Аналіз існуючого парку обладнання показує, що зношеність основних фондів більшої частки підприємств сягає 60—80 % [2]. Це призводить до збільшення витрат і втрат на виробництво продукції, погіршення її якості.

Випереджаючі темпи зростання цін на основні компоненти сировини для виготовлення хлібобулочних виробів порівняно до темпів зростання цін на готову продукцію призвели до відсутності обігових коштів для оновлення виробничих потужностей та інноваційного розвитку виробництва. Починаючи з 2007 року, виробництво хліба в Україні було збитковим, у 2012 році з від'ємним результатом працювало майже 40 % підприємств, загальна збитковість галузі становила -2,5 %.

Аналізуючи структуру витрат на виробництво, зокрема хліба житньо-пшеничного в регіонах України в 2012 році, можна відмітити, що найбільша частка загальногвиробничих витрат у структурі собівартості була в Житомирській області (24,6 %), збитковість виробництва становила -21,1 %, а найменша — в Харківській області (5,8 %), рентабельність становила 5,5 %. Значна частка адміністративних і загальногвиробничих витрат у структурі собівартості хліба свідчить про низьку продуктивність обладнання і недостатню завантаженість потужностей виробництва. Одним із стримуючих чинників інноваційної діяльності є слабкий технологічний рівень виробництва.

За підсумками 2012 року в хлібопекарській галузі було освоєно на 14 % менше внутрішніх капітальних інвестицій, ніж у попередньому році. Також недостатньо активно була інноваційна діяльність. Серед підприємств за видом діяльності 10.71 «Виробництво хліба, хлібобулочних виробів і борошняних кондитерських виробів нетривалого зберігання», які було обстежено, інноваційною діяльністю займалося 16,4 % загальної кількості, із них придбанням обладнання та програмного забезпечення 58,3 %, навчанням персоналу 8,3 %, ринковим запровадженням інновацій 2,1 %. У 2012 році було введено в дію два великих підприємства в Київській області потужністю 250 т на добу (найбільше в Європі) і 135 т на добу [3], загальний обсяг інвестицій для їх будівництва становив відповідно 45 млн дол. США і 15 млн дол. США. Підприємства із замкненим циклом виробництва побудовано за новими технологіями, із залученням вітчизняних та іноземних інвестицій.

Вітчизняний і зарубіжний досвід свідчать, що в галузі з виробництва хлібобулочних виробів інноваційний розвиток є одним із

ключових для досягнення конкурентоспроможності, зокрема, питомі витрати на енергоносії у собівартості продукції на новостворених підприємствах знизилися порівняно до існуючих виробництв удвічі. Одним із основних чинників забезпечення сталого інноваційногорозвитку галузі є фінансово-кредитний механізм.

У результаті досліджень виявлено основні важелі фінансово-кредитного механізму, що впливають на інвестиційно-інноваційний розвиток хлібопекарської галузі. Найважливішим важелем, на нашу думку, є введення економічно обґрунтованої норми прибутковості, що дозволить підприємствам не тільки профінансувати свої нагальні потреби, а й спрямувати кошти на інвестиційно-інноваційну діяльність. Досягти цього можливо шляхом впровадження ринкових цін на продукцію хлібопекарської галузі з одночасною сплатою дотацій малозабезпеченим верствам населення. Також важливими важелями є звільнення обладнання, що ввозиться, відввізного мита, підтримка підприємств галузі через механізм здешевлення кредитів, пільгове оподаткування (зниження ПДВ, податку на прибуток). Своєчасний доступ до фінансових ресурсів також дозволить вирішити проблеми поточного фінансування. Важливим важелем є своєчасні розрахунки за готову продукцію з торговельними мережами. На теперішній час термін повернення коштів за продукцію із терміном реалізації до 72 годин становить від 30 до 45 днів [4], що призводить доскорочення обігових коштів.

На сьогодні вже вирішено питання ввізних мит на окремі види технологічного обладнання, частково впроваджено механізм здешевлення вартості сировини шляхом постачання борошна з Аграрного фонду. Для досягнення дієвих результатів доцільно внести зміну в законодавчу базу, зокрема, врегулювати взаємовідношення з торговельними мережами шляхом прийняття Закону «Про внутрішню торгівлю», прийняти низку законодавчих актів щодо введення ринкових цін на продукцію і дотацій малозабезпеченим, сплати за ресурси за фактом використання, стимулювання експорту, активізувати цільову програму державного фінансування галузі та ін. Запропоновані заходи дозволять збільшити інвестиційну привабливість галузі і потік вітчизняних і зарубіжних інвестицій.

Список літератури

1. Офіційний сайт Держстату України [Електронний ресурс]. — [http:// www.ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua)

2. Офіційний сайт Об'єднання «Укрхлібпром» [Електронний ресурс]. — [http:// www.ukrhlbprom.gov.ua](http://www.ukrhlbprom.gov.ua)
3. Офіційний сайт Мінагрополітики України [Електронний ресурс]. — <http://www.minagro.gov.ua>
4. Офіційний сайт Всеукраїнської асоціації пекарів [Електронний ресурс]. — <http://www.vap.gov.ua>

УДК 336.71

Л. А. Бондаренко,

к.е.н., доцент кафедри банківської справи,
Криворізький економічний інститут
ДВНЗ «Криворізький національний університет»

КРЕДИТНА ПІДТРИМКА АГРОБІЗНЕСУ В УКРАЇНІ: НЕОБХІДНІСТЬ, ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Інвестиційним кліматом у вітчизняному агросекторі переймаються усі його учасники, оскільки ця галузь наразі є пріоритетною в українській економіці і має потужний потенціал, який без залучення нових грошових капіталовкладень сповна розкрити неможливо. Однією із форм залучення фінансів є банківський кредит, але в аграрному бізнесі України ситуація з кредитуванням складна — з багатьох причин банки упереджено ставляться до видачі кредитів сільгоспвиробникам.

На сьогодні в Україні із 176 банків лише близько 20 практикують у своїй діяльності надання послуг з агрокредитування. На них наразі припадає до 80 % сільгосппозик. Кредитний портфель в аграрній сфері сягає майже 6 % загального кредитного портфеля банків [1]. Якщо проаналізувати сучасний ринок, то основними кредиторами, окрім банків, виступають ще й кредитні спілки і так звані учасники маркетингових ланцюжків (компанії-виробники різних видів продукції — насіння, техніки тощо, які йдуть на зустріч аграріям і сприяють у не завжди посильному придбанні потрібних сільгосптоварів) [2].

На банківські кредити можуть розраховувати потужні агрохолдинги — маючи заставне майно, технології, великі площі, то для середніх і малих агроформувань така форма фінансування практично недоступна.